
Luren

Hörselskadades förening
i Uppsala

Medlemstidning
2014:2
med
höstens program

Styrelsen för Hörselskadades förening i Uppsala

Nathalie Colombo, ordförande
018-406 23 28, mobil 0709 10 27 83
nathalie.colombo@hrf-uppsala.se

Claes Mattsson, kassör
018-25 28 31, claes.mattsson@hrf-uppsala.se

Margareta Lundell, sekreterare
018-10 17 56, margareta.lundell@hrf-uppsala.se

Ywonne Colombo
018-15 80 55, ywonne.colombo@hrf-uppsala.se

Lena Enlund
0735 15 44 22, lena.enlund@hrf-uppsala.se

Anette Nyberg Grau
018-14 67 14, anette.nyberggrau@hrf-uppsala.se

Vivian Wollmo
018-406 20 42, vivian.wollmo@hrf-uppsala.se

Kontaktpersoner, funktionärer

Badgruppen

Ywonne Colombo, Nathalie Colombo

Implantatgruppen - Hörselplantorna

Eva Alsén Eklöf
018-32 11 04, eva.alseneklof@hrf-uppsala.se
eller Anita Wallin från Vuxendövföreningen

Eftermiddagsgrupp, läsecirkel

Anette Nyberg Grau och styrelsen i HRF Uppsala

Studieorganisatör

Ywonne Colombo

Yrkesverksamma

Margareta Lundell

IT och hörselteknik

Håkan Rasmusson o Styrelsen i HRF Uppsala

Hemsidan, www.hrf-uppsala.se

Anja Castensson, Nathalie Colombo,

Vuxendövföreningen i Uppsala län

Anita Wallin, ordförande
018-50 32 46, anita.m.wallin@gmail.com

Hörselskadades distrikt i Uppsala län

Eva Alsén Eklöf, vice ordf.
Nathalie Colombo
Lena Thorén, studieorganisatör
Ombud. Lena Enlund, Claes Mattsson

Hörselrådet

Eva Alsén Eklöf, Nathalie Colombo, Lena Thorén,
Anita Wallin

Förbundets kansli

Hörselskadades Riksförbund (HRF) 08-457 55 00
www.hrf.se

Hörsellinjen vardagar 9-15 0771-888 000

Luren

Ansvarig utgivare:

Nathalie Colombo

Redaktionskommitte:

Styrelsen

Annonser:

Kontakta kansliet eller någon i styrelsen
Priser från 750 kr (1/8 sida) till 6000 kr (helsida)
Postgiro HRF Uppsala 29 30 29-5

Nästa nummer av tidningen som innehåller vårens
program utkommer i mitten av januari 2015
Manusstopp 15 december 2014
HSO:s tryckeri - Upplaga 600 ex

*Omslagsbild Uppsalamotiv Foto: Johan Jonson
Övriga bilder där fotograf ej särskilt anges, har
tagits av A. Nyberg Grau alt. Nathalie Colombo,
Lena Thorén eller Johan Jonson*

**HRF, Hörselskadades
förening i Uppsala**
Kungsgatan 64
753 18 UPPSALA

**Hörselskadades förening
i Uppsala**

Telefon: HSO:s växel **018-56 09 00**

E-post: kansliet@hrf-uppsala.se
eller till info@c.hso.se

HSO-lokalen har telefontid

måndag - fredag 9 - 13

Efter klockan 13 besvaras telefonsamtal bara till-
fälligt, dvs om någon anställd finns på plats.

Medlemsavgift per rullande år:

Enskild medlem ca 250 kr
Rabatterat pris för ungdom och familjemedlemmar

*För att bli medlem i Uppsalaföreningen måste du
höra av dig till Riksförbundets kansli (HRF)
via telefon eller via mail - se ovan eller på sid 3.*

...och Luren varar ända fram till januari 2015...

Sommaren 2014
är snart slut

Hösten närmar sig

Och sen blir det jul
och ett nytt år

och en ny LUREN
som kommer i
Januari 2015

Ni passar väl på och laddar batterierna
med sol, ljus och värme...

När jag skriver detta är det mitt i sommaren och hösten känns långt bort, men snart är den här och då har ni vårt fullspäckade höstprogram att se fram emot! Vi har många cirklar, träffar och utflykter att delta i och vi hoppas att få se många av er. Dessutom hoppas vi kunna starta en del nya grupper.

Det har ju varit Almedalsvecka inför valet i höst och Lena Thorén var med och kommer att berätta om det längre fram i tidningen. Dessutom har HRF kommit ut med en intressant årsrapport som ni också kan läsa om här i tidningen. Detta val är det jätteviktigt att vi alla gör våra röster hörda och visar vilket samhälle vi vill ha, ett där alla kan vara med.

En stor nyhet är att man numera kan se hela landstingets sortiment av hörapparater på nätet. Förhoppningsvis kan det underlätta en del när man sitter hos audionomen... Väljer man landstingets sortiment betalar man bara 300 kr för två, istället för om man köper privat. Gå in på <http://www.lul.se/sv/Vard-halsa/Sjukvard/Valja-varld/Audionommottagningar/Hjalpmedelssortiment-horapparater/> Du hittar även lista på sidan 19 i tidningen.

Jag har nu varit ordförande i några månader och börjar känna mig lite varm i kläderna. Tycker det är ett otroligt roligt arbete och vill passa på att återigen tacka för förtroendet.

Vi har en översiktlig kalender på baksidan av tidningen. Vi hoppas den ska vara till hjälp så att du inte glömmer bort våra cirklar och träffar. Vi ses i höst!

Nathalie Colombo, ordförande HRF Uppsala

Hur gör du
...för att bli medlem i vår för-
ening...?

Svar:
För att bli medlem i HRF-Uppsala måste du anmäla dig via hemsidan www.hrf.se eller ringa **08-457 55 00** alternativt skicka in ett kort eller brev med namn, adress och ev. telefonnummer till **HRF, Hörselskadades Riksförbund Box 6605, 113 84 Stockholm**

Inbetalningskort och en blankett kommer från Riksförbundets kansli via post.

Vad gör du
...om du får en Luren-tidning
du inte vill ha...?

Svar: Ingenting,
men skänk gärna tidningen till någon du känner som kan tänkas vilja läsa den.

Adresstiketterna på tidningen kommer från Förbundet i Stockholm. Vi på lokal nivå har ingen möjlighet att manuellt sortera bort oönskade tidningar och utskick utan att det skulle bli kostsamt för föreningen. Det är därför bäst för oss alla om du själv lämnar din oönskade tidning till din pappersinsamling.

Valbara audionommottagningar i Uppsala län

Hörcentralens fördjupade rehabilitering
Kungsgårdets center, S:t Johannesgatan 28A
tel 018-611 67 10, vardagar 8-11
E-post: hoercentralen@lul.se www.lul.se

**Hörcentralens audionommottagning
i Enköping, Tierp, Heby och Östhammar**

tel 018-611 67 11, vardagar 8-11

Jourmottagning i Enköping,
Linbanegatan 8, nb.
tis 14-16, fred 8.30-11.

Tierp:
Endast tidsbokade servicebesök

Heby och Östhammar:
Endast tidsbokade besök

Audionommottagningarna är primär hörsel-vård och dit kan man söka utan remiss. Alla mottagningarna tillhandhåller landstingets sortiment av hörapparater liksom dyrare produkter på marknaden, som man får betala själv. (Landstingets audionommottagningar har bara landstingssortimentet). För landstingets hörapparater krävs endast förskrivningsavgift, för närvarande 300 kr.

Audionomerna,
Kungsgatan 43, **Uppsala**, Läkarhuset
tel 018-44 44 339, endast tidsbeställda besök,
ingen butik
e-post: info@audionomerna.se

Avesina,
Dragarbrunnsgatan 15, **Uppsala**, 018-150 450,
jourmottagning: måndag, onsdag, fredag
kl 8-11, butik, tekniker
e-post: horsel.upsala@avesina.se

Din Hörsel,
Svartbäcksgatan 41, **Uppsala** och
Sandgatan 13 B, **Enköping**,
tel 0771-82 00 45,
butik och jourmottagning i Uppsala,
tisdag o torsdag 8-10
e-post: upsala@dinhorsel.se eller
enkoping@dinhorsel.se

Hörsam,
Kälsängsgränd 10 C, **Uppsala**
och Linbanegatan 8, 1 tr, **Enköping**;
tel: 0200-11 14 50,
endast tidsbeställning, ingen butik,
e-post: audionom.upsala@horsam.se
"drop-in-service" finns hos tekniker i Uppsala
tisdagar 9 -16.

HRF-föreningar i Uppsala län

Övriga lokala föreningar i vårt län:

Enköping
Lotta Nilsson tel 076-168 47 10
E-post: lotta.nilsson@telia.com

Tierp
Annette Thorell tel 070-652 57 91
E-post: annette1942@hotmail.se

Östhammar
Arne Westerberg tel 070-765 46 45

Skutskär
Rose-Marie Westerholm tel 070-797 31 18
E-post: rose-marie@westerholms.se
(som även är distriktsordförande)

I vårt län finns två **länsföreningar**

Familjeföreningen i Uppsala län
Daniel Bäckström tel 076-852 71 82
E-post: dbnoni@yahoo.se

Vuxendövas förening i Uppsala län
Anita Wallin tel 018-50 32 46
E-post: anita.m.wallin@gmail.com

Inom distriktet finns en **intressegrupp**

Hörselplantorna
Eva Alsén Eklöf tel 018-32 11 04
E-post: eva.alseneklof@hrf-upsala.se
eller horselplantorna@hrf-upsala.se

En **lokalgrupp** för **Unga hörselskadade** finns i
Uppsala - se hemsida www.uh.se

Fler adresser som är bra att känna till

Uppsala kommun tel 018-727 00 00
Webb: www.upsala.se

Äldreombudsman för Uppsala
telefon: 018-727 12 39

Tolkcentralen tel 018-611 67 34
Vardagar 8-12, 13-15
E-post: tolkcentralen@lul.se
Webb: www.lul.se/tolkcentralen

1177 ger råd om vård på webb och telefon

Tillgänglig kultur

På www.hrf.se och **textad kultur** kan du läsa om aktuella textade föreställningar på teater och svensk bio i Stockholm. Se även på vår lokala Hemsida.

Textat på bio i Uppsala

I annonser och vid bokning på nätet står numera vilken version som är textad. Filmerna byts varje fredag.

Se hemsida www.sf.se/textade filmer

Reginateatern

Uppsala kommuns gästspelsscen

Lokalen har hörslinga och lokalen är tillgänglig för rullstolar.

Läs om program på reginateatern.se

Stockholms Stadsteater

För Stadsteatern gäller att en kvot på 16 biljetter är låsta till 14 dagar innan föreställningen.

kundtjanst@stadsteatern.stockholm.se

Tel 08-506 20 200 tis-sön kl 12.00 - 16.00

Ange textad föreställning vid beställning.

Textningen visas på "textrullar" vilket fungerar alldeles fantastiskt bra för oss hörselskadade. Vårens repertoar kan du se längre fram i tidningen.

Textat på Dramaten

20 biljetter till varje föreställning på Dramaten är kvoterade för hörselskadade. Biljetterna hålls till en vecka före föreställningen. Några sista-minuten-biljetter hålls ofta till dagen innan.

Fråga! För bokning av biljetter:

publicservice@dramaten.se, Tel 08-667 06 80

Ange textad föreställning vid beställning.

Du som inte har tillgång till en dator

kan även ringa HRF Riksförbundets kansli och få information om textade föreställningar på Stockholms teatrar.

Telefonnumret är 08-457 55 00

Fån mars 2014 finns all tv-textning på en sida ...

Text i TV: Så här gör du!

- 1 Tag fjärrkontrollen
- 2 Tryck på text-tv-knappen
- 3 Tryck 199

OBS! Gå in på önskad kanal innan du trycker på text-tv. Avsluta text-tv innan du byter kanal. Det går inte att byta kanal med text-tv inlagt. Betydligt fler program är textade än de flesta känner till.

Hur ser det ut inne i örat egentligen?

Kända och okända bilder från innerörat visas på nytt/annorlunda sätt på Anatomiska teatern på **Museum Gustavianum 26-31 augusti 2014**. Bilderna är tagna av professor Helge Rask-Andersen och Wei Lius forskararkiv men valda ur lekmanaperspektiv. Kanske får du och dina närstående nya insikter genom den annorlunda presentationen.

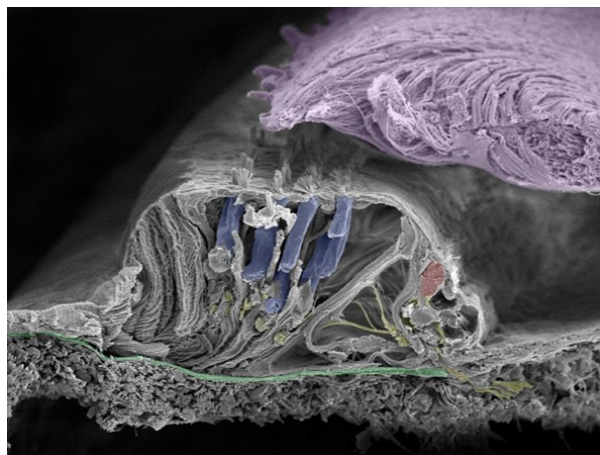
Öppettider alla dagar utom måndagar kl 10 - 16. Avgift 50 kr. Lokalen är nåbar för rullstolsburna (men det går inte att ta sig runt).

Ide och projektansvarig: Marie Nordström

Seminarium på Uppsala Stadsbibliotek

Kan vetenskap och konst förenas? Frågan kommer att diskuteras med utgångspunkt från utställningen "hör och häpna" för att även behandlas på ett mer allmänt plan på Stadsbiblioteket **kl 18, tisdagen den 30 september**. Då diskuterar professorerna Helge Rask Andersen och Ulf Danielsson med Thomas Magnusson, lärare på Beckmans och Ebba Bohlin, fri konstnär och aktuell med örat på vattnet vid Artipelag, Gustavsberg. Moderator: Lena Köster.

Deltagandet är gratis, men boka gärna biljett i förväg via bibliotekets reception, så att du är säker på att få en plats.

Nu har den nya **Hemsidan** som HRF-Förbundet planerat kommit igång. Adressen är www.hrf.se, varifrån du kan surfa vidare till Uppsalasidan.

Förbundet har också öppnat **Facebooksidor** där olika "specialgrupper" kan diskutera aktuella problem. Du når dem via HRF:s hemsida.

Verksamhetsberättelsen 2013 - godkänd på årsmötet 2014

Hörselskadades förening
i Uppsala

Verksamhetsberättelse 2013

Styrelsens sammansättning

Styrelsen var fr o m årsmötet den 19 mars 2013:

Ordförande Anette Nyberg Grau
Kassör Nathalie Colombo
Sekreterare Margareta Lundell
Ledamot Ywonne Colombo
Lena Enlund
Agnetha Rosenlund

Revisorer Per Mattsson
Lennart Pettersson

Ersättare Kjell Ewerlid

Valberedning Marie Nordström, sammankallande
Lena Hård
Pirjo Palm

Styrelsen har haft 8 styrelsemöten och ett längre arbetsmöte under året.

Antal medlemmar

Vid årets slut var antalet medlemmar 365 st.
Av dessa var 116 st familjemedlemmar, 4 st ungdomsmedlemmar och 13 st dubbelanslutna.

Föreningsmedlemmar som representerar vår förening i andra organisationer

Hörselskadades Distrikt i Uppsala län, styrelseledamot: Eva Alsén Eklöf, adjungerande: Lena Hård och Per Mattsson
Ombud till Distriktets höstmöte 2013, och årsmöte 2014: Nathalie Colombo och Lena Enlund
Hörselrådet, som handhar hörselpolitiska frågor, tillsätts av distriktet: Eva Alsén Eklöf, Nathalie Colombo, Lena Hård, Per Mattsson, Anita Wallin
HSOs styrelse i Knivsta: Anna Andersson

Information om HRF Uppsala

Hemsidan har skötts av Anja Castensson och Nathalie Colombo
Medlemstidningen Luren har givits ut 2 gånger under året. Ett nyhetsblad har skickats ut efter årsmötet. Anette Nyberg Grau har varit redaktör. Information om HRF har också spridits genom våra olika aktiviteter, kurser och projekt.

Kansli

Anställda på HSO har tagit emot telefonsamtal och sålt batterier under kontorstid. Kommunikationen mellan styrelsen och medlemmarna har oftast skett via mail.

Påverkan /Intressepolitik

Eva Alsén Eklöf och Per Mattsson har fortsatt sitt stora engagemang under året för att tillsammans med Hörselrådet i Uppsala och Distriktet i Uppsala län samt HRF:s Riksförbund ta fram regler och krav på privatiseringen av den primära hörselvården. Friare val av hjälpmedel införs inte inom hörsel i vårt län.

Medlemsaktiviteter/program

Årsmöte 2013

Årsmötet hölls den 19 mars i HSO:s lokal "Storan" Kungsgatan 62 i Uppsala. Ca 25 personer besökte mötet och efter förhandlingarna berättade Kerstin Hjelm-Karlsson om en resa bland gorillor i Uganda. En enkel förtäring serverades.

Medlemsmöte (höstmöte)

Mötet hölls den 12 november HSO:s lokal Sal 2 på Kungsgatan 64. Ca 15 medlemmar kom till mötet. Som avslutning på kvällen berättade Eva Alsén Eklöf om en "jordenruntresa" på 100 dagar som hon deltagit i tillsammans med sin make. Enkel förtäring serverades.

Information till allmänheten

Informationsarbetet har skett i samarbete med olika aktörer och hörselföretag.

23 maj hade Hörselplantorna ett välbesökt möte, där olika personer informerade om implantat.

25 september hade Hörselplantorna ännu ett möte. Då talades det om pekplattor och smarta telefoner.

12 oktober hölls Äldremässan i Uppsala Konsert och Kongresshus. Föreningen deltog med ett informationsbord.

... forts verksamhetsberättelse ...

Intressegrupper inom vår förening

Under året har flera grupper träffats regelbundet, oftast en gång i månaden. Grupperna har arbetat på olika sätt. Några grupper, tex *akvarellgruppen* och *menieregruppen* har tyvärr tvingats lägga ner under året på grund av för få deltagare.

Eftermiddagsgruppen

Olika gruppdeltagare har berättat om skilda ämnen som intresserat gruppen. Ämnesvalet har beslutats sent. Det viktigaste för gruppen har varit att kunna samtala med hjälp av hörselslinga och att kunna dricka kaffe tillsammans i en lugn miljö.

Läsecirkeln

Gruppen har också skett på eftermiddagstid. Gruppen har läst och diskuterat böcker. Tillgång till slinga och lugn miljö har funnits och kaffe med tilltugg har serverats vid varje träff.

Yrkesverksamma

Gruppen har träffats på kvällstid eller på helgerna enligt deltagarnas önskemål.

Hörselplantorna i Uppsala

Hörselplantorna bildades under 2010 som intresse-grupp under HRF Uppsala i samarbete med CI-teamet på Akademiska sjukhuset. Den vänder sig till alla patienter inom länet som blivit opererade där liksom till blivande plantor och andra intresserade. Ett nyhetsbrev med information skickas ut via mail till dem som anmält sig till någon ansvarig för gruppen, Eva Alsén Eklöf, Margareta Lundell eller Gun-Britt Olsson, kurator på "Audiologen". Från nyåret 2014 övergår gruppen till att vara en intressegrupp under distriktet, men HRF Uppsala kommer givetvis även i fortsättningen ha ett nära samarbete med gruppen.

Kurser/cirklar/utbildning

Ledarna för cirklar i vår förening ställer upp gratis och det är därför utan kostnad att delta i våra cirklar. Cirklarna har träffats från 5 till 25 gånger under året.

Under året har följande cirklar hållits:

Tennbroderi med Lena Hård

"TSS för nybörjare" med Nathalie Colombo

"TSS på mellannivå" med Johan Jonson

Möjlighet till att delta i fler TSS-cirklar i andra förenings regi har också funnits för våra medlemmar.

Styrelseutbildning

14-15 december träffades styrelsen på konferens i Stockholm. Dagarna ägnades mest åt planering inför våren. Flera idéer togs upp och presenteras för våra medlemmar i den kommande vårens program på hemsidan och i lokaltidningen Luren.

Vandringar/Friskvård

Johan Jonson har i flera år varit ledare för våra *vandringar* ute i naturen. Under året har våra vandringar utökats till att omfatta även konstvandringar inom Uppsala centrum. Marie Nordström har tillsammans med Johan lett dessa vandringar. Johan har burit med sig vår guideutrustning, så deltagarna har kunnat höra så bra som det är tekniskt möjligt under vandringarna.

14 april vandrade vi bland skulpturer i Uppsalas centrum

20 maj var det vandring i Hammarskog

22 september hade vi ännu en skogsvandring i Hammarskog

6 oktober hade vi ytterligare en skulpturvandring

Vattengymnastiken uppe på Kungsgärdet har pågått varje måndagskväll under terminstid. I en ljum bassäng och i en varm bubbelpool har hörselskadade fått avslappning för spända muskler. Ywonne Colombo har varit gruppledare.

Föreläsningar och kulturaktiviteter

Under året har föreningen samarbetat med andra hörsel-föreningar i Uppsala. De aktiviteter som våra medlemmar är välkomna att besöka har angivits på hemsidan och i tidningen Luren. De angivna utfärderna nedan var de som vår förening arrangerade.

12 juli for vi till Wij trädgårdar i Ockelbo. Rosorna blommade, solen sken och vi fick fin guidning på plats.

20 november besökte vi Synagogan i Stockholm. Vår läsecirkel har inriktat sig på litteratur om andra världskriget, och därför kändes detta besök mycket givande för oss.

Ekonomi

Föreningens ekonomiska årsredovisning anges på ett separat dokument.

Slutord

För oss i styrelsen känns år 2013 som ett mycket gott år. Vi har aktiverat oss inom många cirklar och grupper, och det känns i nuläget som att även nästa år kommer att innehålla trivsamma möten i vår HRF-förening.

Uppsala i mars 2014

Anette Nyberg Grau

Nathalie Colombo

Margareta Lundell

Ywonne Colombo

Lena Enlund

Agnetha Rosenlund

Vi sörjer våra medlemmar...

Pirjo Palm Minnesord

Vi har förlorat en viktig medlem, Pirjo Palm. Pirjo avled efter en tids sjukdom, måndag 17 mars.

Pirjo var en mycket viktig person för föreningen. Hon började vara aktiv i föreningen i mitten 90-talet. 1995 var hon ordförande i föreningen och tog då initiativ till att starta vår medlemstidning Luren, där hon var en aktiv skribent. Pirjo kunde konsten att förmedla hörselskadades behov i skrift, och när föreningen fyllde föreningen 75 år framförde skådespelaren John-Bertil Lundén en monolog om föreningen, skriven av Pirjo,

Pirjo var mycket mån om de äldre medlemmarna och ansvarade för Seniorgruppen under många år. Lotterier, fika, föredrag och andra aktiviteter var mycket uppskattat.

Det intressepolitiska området var också viktigt för Pirjo. Ingen kunde knyta kontakter som hon. När hon berättade, på sin lugna finlandssvenska, var det omöjligt att inte stanna upp och lyssna. Så-

kert var det den förmågan som bidrog till att Hörselrådet startade, när Pirjo påtalade behovet av ett forum där politiker, tjänstemän och brukare kunde diskutera hörselvårdens långa kötider och avgifter.

När vi började bråka med kommunen om den dåliga tillgängligheten till offentliga lokaler tog Pirjo med Åke på en runda i staden och fotograferade bra och dåliga lokaler. Det blev en imponerande veckolång utställning i Stadsbiblioteket med bilder, texter och "svarta listan" över otillgängliga lokaler.

Och när projektet med att förbättra tillgängligheten på Akademiska sjukhuset startade var det Pirjo som informerade oss om vilka avdelningar och mottagningar vi borde granska. Hon var också med och genomförde granskningen och blev intervjuad i landstingets tidning Ronden.

Pirjo var en mycket värdefull föreningsmedlem, och spåren efter henne kommer alltid att finnas kvar, inte bara fysiskt utan också i våra minnen, hos oss som hade förmånen att träffa och lära känna henne.

Lena Thorén

Gunlög Rosén Minnesord

Hrf Uppsala har under 5 år haft en intressegrupp som gett stöd åt meniérdrabbade.

Man kommer när dagsformen tillåter, inget tvång på närvaro. Vi har annonserat om tider i "Luren". Under åren som gått har det kommit nya deltagare, andra har slutat av olika skäl.

2012 kom Gunlög in i gruppen som en virvelvind. Hon kunde som ingen annan beskriva sina problem med "Herr Menié!" som hon kallade vår sjukdom. Gunlög hade många förslag på hur vi kunde utveckla våra träffar. Hon var heller inte främmande för att ta över ett delat ledarskap för gruppen. Tyvärr blev det aldrig av. Gunlög var spännande att lyssna till, när hon berättade om sitt liv, sin stora familj och hennes oräkneliga uppdrag. Gunlög bjöd in mig till facebook, för meniére drabbade. Hennes familj har låtit Gunlögs inlägg på facebook ligga kvar som minne. Vi var några stycken som köpte hennes sångböcker, helt fantastiska och fiffiluriga.

Gunlög var en varm, empatisk, rolig underhållande, intensiv person, många järn i elden. Hon berättade öppet att hon var multisjuk,

hade fler sjukdomar. Men hon levde verkligen Här och Nu. Gunlög var en person man verkligen såg fram emot att träffa igen. Vi hade planer att träffas inför hösten för ev. en nystart av vår intressegrupp. Någon sådan blev aldrig av. Man kan säga att planeringen sprack som så många gånger i livet.

En klok person, sa till mig i en svår stund. Gud skapade evigheten i människans hjärta, för att vi skall stå ut med tanken på döden!

Jag tillbringade påsken på Gotland, vid hemkomsten fick jag läsa Gunlögs dödsannons! Det blev en smärre chock. Vid telefonkontakt med maken Henrik, först då tog jag in att det var sant. Gunlög blev 49 år. Tankarna går naturligtvis till Gunlögs familj i första hand. Jag tror att alla som haft förmånen att träffa Gunlög, blev och är starkt berörda över hennes plötsliga bortgång.

I hjärtat har vi en tvårummare, där har nu Gunlög flyttat in och vi kan hälsa på henne när vi vill. Jag är övertygad att hon har solsken och kramar för oss alla!

*Vännerna i Meniéreggruppen
Margita Tanndal.*

Vi sörjer våra medlemmar...

Ett exempel på hur man kan leva ett rikt liv som vuxendöv och tillsammans med en vuxendöv

Vännen Erik Persson insomnade lugnt den 23 april 99 år gammal. Erik Persson utgjorde liksom Gustaf Söderlund, Vera Holgersson och Johan Söderhjelm m.fl basen för den vuxendöva gruppen i Uppsala län! Erik har varit kassör och styrelseledamot i både HRF Vuxendövas förening och Uppsala lokalförening och var även medlem i VIS i Uppland. Vi kommer för alltid att minnas denna godhjärtade, rakryggade gentleman. När Erik varit borta i 8 dagar orkade inte hans kära livskamrat Aina längre utan somnade stilla in hon också, 96 år.

När Erik fyllde 90 år så fick han en tom anteckningsbok av ett barnbarn med uppmaning att fylla den med händelser ur sitt liv. Vi vuxendöva hade träffar där vi tränade tecken som stöd (TSS) och Erik använde vid ett tillfälle sin anteckningsbok för dagens TSS-övning. Eriks liv i den blev tema för nästan en termin! Vi fick genom Erik med TSS uppleva hur det var att vara ung på 20-talet, hur han var dräng hos en släkting och hur han fastnade med hästen, hur han träffade Aina, sin blivande fru, och hur de åkte motorcykel, hur han under kriget tog sig med båt till Gotland över ett minerat hav, hur de hade det i sitt hus i Fålhagen och mycket mer.

Erik berättade om sin tid som charkuterist i Saluhallen, hur han därefter stod i ICA i Storröta och hur han senare genom sina hörselproblem vid service över disk fick byta jobb och byta den sociala delen till ett lager. Trots denna ofrivilliga degradering kan jag inte minnas att Erik var bitter fast han borde ha haft starka skäl till det. Eriks persontecken var handelsmannen som stöder tummarna mot disken och frågar: "Vad får det lov att vara?"

Erik var bäste tänkbare TSS-lärare långt före TSS-lärarnas tid, han hade sina gamla anteckningar prydligt bevarade och gjorde mycket tydliga, lättavlästa tecken! Han var som ett levande lexikon!

Aina och Erik deltog i alla typer av aktiviteter bland Uppsalas hörselskadade men under de senare år kanske mest tillsammans i seniorverksamheten. De ordnade luncher och tog hand om andra hörselskadade. Ainas bakverk och luncher var vitt omtalade!

Vi vuxendöva led med Aina och Erik när det analoga telesystemet byttes mot digitalt och Eriks gamla trotjänare texttelefonen inte fungerade utan ersattes av en dator som var mycket krångligare och saknade varseblivning. Erik blev nästan kontaktlös med omvärlden!

Erik och Aina har inte bara varit våra vänner, de har också bidragit till att utveckla de vuxendövas möjligheter.

Erik och Ainas begravning ägde rum den vackraste tänkbara vårdag i kretsen av familj och vänner. Ett vackrare sätt att lämna det här livet har man svårt att tänka sig. En av prästerna som deltog berättade att Erik hade berättat en historia för honom. Familjen Persson var på resa och hade hyrt cyklar. Aina och Erik skulle cykla på en tandemcykel. De förberedde sig för att kliva på och Erik startar försiktigt cykelturen men efter en stund tyckte han att Aina trampade dåligt så han vände sig om för att se vad som var fel, då ser han Aina stående långt bort....Prästen avslutade med att säga att den här gången såg Aina till att hon inte missade utan hann med Erik. Två oskiljbara makar gifta i 72 år. Alla närvarande var överens om att de hade haft ett rikt liv och fick ett fint slut. En sångerska tecknade en psalm under minnesstunden. Hon berättade att Erik hade lärt henne tecknen och att Erik hade sagt till henne att det kändes som han hörde när hon sjöng och tecknade!

Minnet av Erik och Aina kommer att leva länge.

En sista kram till Erik och Aina från oss vuxendöva!

Vad har hänt sen sist?

Många cirklar och kurser har fortsatt under våren...

Intresset var svagt för de nya cirkelarna vi planerade i våras. De cirklar som inte blev av på grund av för dåligt intresse var:

Akvarellcirkeln
Textilgruppen
Friskvårdscirkeln
Studiecirkel inför resa till Skottland

Vi avstår från att försöka få igång dessa cirklar nu i höst. Men... om flera medlemmar hör av sig med önskemål kan vi tänka om....

De cirklar och träffar vi haft under våren som varit välbesökta är:

De olika TSS-cirkelarna
Vattengymnastiken
Cirkeln för Yrkesverksamma
Eftermiddagsgruppen
Läsecirkeln

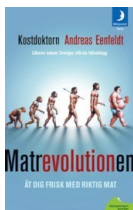
Några av oss har dessutom följt upp våra TSS-kunskaper på Hörcentralens TSS-café och på olika internatkurser på Wik.

Visserligen har vi hittills bara varit kvinnliga HRF-are på vattengymnastiken, men våra manliga medlemmar är förstås också välkomna.

Fler medlemmar önskar vi också skall komma på våra träffar för yrkesverksamma. Vi har det trevligt, då vi ses, och vi får bra tips om hörselhjälpmedel från varandra.

På eftermiddagsgrupps-träffarna har vi alltid ett litet föredrag innan vi dricker vårt kaffe och pratar hörselproblem. Vi har talat om och visat bilder från utfärder och resor. Agnetha visade och berättade om tvåändsstickning och Anette berättade om en akvarell-kurs hon varit på i södra Portugal. Sista träffen informerades vi om hur man kan arbeta med Amnesty och mänskliga rättigheter.

På läsecirkeln har vi hunnit med att läsa och diskutera en hel rad av böcker. Den bok vi läst under sommaren finner du i vår "reklam" inför höstens cirkel.

...och här är mer som vi gjort under våren och sommaren...

Du fick ett Nyhetsblad i maj.

I bladet berättade vi bl.a. om vår lyckade **Föreningsdag lördagen den 5 april.**

Vi åt en enkel lunch, vi fick se och lyssna på Teater Hipp Happ och vi fick tillfälle att samtala med varandra och med inbjudna Uppsala-politiker. Vi hoppas på uppföljning av idéer som kom fram under dagen.

Vårens vandring i Hammarskog ägde rum söndagen den 25 maj

Som vanligt var Johan Jonson en utmärkt guide och som vanligt var också vädret bra. Solen sken och humöret var på topp bland deltagarna, se själv på fotot som tagits av Lena Thorén.

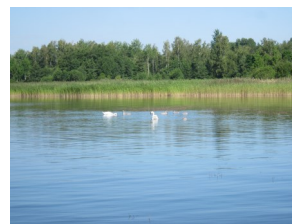

Lennakatten for vi med onsdagen den 2 juli.

Resan blev också mycket lyckad, men vi önskade att vi varit fler. Vi får försöka nästa år igen. Det är svårt att samla ihop oss i semestertider

Sommaren 2014 har verkligen varit anorlunda.

Det är inte ofta vi här i Uppsala har det så varmt som i år. Och det sägs nu att värmen skall bestå

Rapport från Almedalen

Almedalsveckan 2014

Att få delta i en Almedalsvecka är verkligen en mäktig upplevelse. Jag fick, liksom övriga ledamöter i förbundsstyrelsen, möjlighet att delta i år. Av praktiska och ekonomiska skäl fick vi välja att vara med i början eller i slutet av veckan. Jag valde den senare delen och kom då ner på onsdagen. Det fanns över 3000 programpunkter att välja på, så jag hade dagarna innan resan skapat ett eget program med ett urval bland de punkter som fokuserade på skola, äldreomsorg och arbetsliv. När det fanns tid över strosade jag runt bland informationstält och pratade hörselfrågor med några av deltagarna.

Äldre

Jag samtalade med flera representanter för pensionsorganisationer för att få veta om och hur de arbetade med hörselfrågor. De som fanns på plats hade som regel inte någon kunskap och information om detta, men jag berättade om HRF:s arbete där vi bl a ställer krav på att äldreboenden ska ha hörselombud vilket de tyckte var intressant att få kännedom om. En av dem var förbundssekreterare vid Svenska KommunalPensionärers Förbund (SKPF). Hon blev väldigt intresserad av äldreprojektet som vi genomfört här i Uppsala län, och lovade att förmedla en kontakt med redaktören för deras medlemstidning för en eventuell artikel. Informationen där kan göra att området kommer högre upp på agendan och att de lokala pensionsorganisationerna kan hjälpa till att påverka så att fler äldreboenden får hörselombud.

Arbetsliv

Vid ett seminarium som handlade om lärarnas arbetsplats, visade en ny undersökning att majoriteten av lärarna är mycket nöjd med sitt arbete. Av olika yrkeskategorier som fått samma fråga kom läraryrket på fjärde plats. Det man är missnöjd med är främst lönen, bristen på resurser/stöd och att man får ägna för mycket tid åt administration istället för pedagogik. Det var tyvärr inte några diskussioner/information om den fysiska arbetsmiljön, men ändå positivt att höra att lärarna verkade mer nöjd än vad som framgår i media. Ett annat seminarium fokuserade på vikten av bra arbetshjälpmedel. En person med ett neurologiskt funktionshinder var inbjuden för att berätta om hur ett hjälpmedel bidragit till att han kunde återvända till arbetslivet, men han menade att det var minst lika viktigt att hjälpmedlet fanns tillgängligt även i den övriga livssituationen, eftersom det i hög grad påverkade möjligheten att komma utvilad till arbetet. Man diskuterade även problemet med att för många instanser är inblandade vid beslut om arbetshjälpmedel, vilket även kan orsaka att det beslutet tar lång tid.

Skola/utbildning

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) anordnade flera seminarier. Ett av dem handlade om vilket stöd skolansvariga lärare kan få för att skapa en tillgänglig skola. Catrin Tufvesson, nationell samordnare för tillgänglighet, presenterade en del av ett material

som kan användas av skolansvariga för att utvärdera och kvalitetsgranska skolans tillgänglighet. Det finns även en del i materialet som fungerar som ett läromedel och riktar sig till elever i åk 4-9 samt en distansutbildning i ämnet. Tillgängligheten delas upp i tre delar: den fysiska, den pedagogiska och den sociala och arbetet ska ske inom alla områden samtidigt. Björn Johnson, skollärdare från Danderyds kommun, rapporterade att han börjat använda materialet, med lyckat resultat. Han menade att en positiv del i förändringen var att förmågan hos både lärare och elever ökar när det gäller att kunna se och bedöma olikheter. Utanförskapet minskar och den ökade tillgängligheten medför även att stöd till elever med särskilda behov minskar. Jag lyssnade även på en intressant dialog mellan politiker, representanter för Lärarprofessionen, representanter från elevorganisationer samt funktionshinderrelsen, där frågeställningen var "Hur kan vi säkerställa rätten till en likvärdig skolgång för unga med funktionsnedsättning? Hur kan vi hjälpa fler elever att nå sin fulla potential?" Ungdomarna, däribland UH:s ordförande Sara Bryntse, var mycket tydliga i sin beskrivning av de problem som finns och kom även med bra förslag på hur åtgärderna skulle kunna set ut. Ett förslag var att funktionshinderkunskap ska ingå i lärarutbildningen. När jag lämnade den debatten var det med en känsla av framtidstro: Om dessa ungdomar fortsätter att arbeta intressepolitiskt kommer samhället snart att vara mycket mer tillgängligt.

Politikertalen

Inför talet på onsdagskvällen var vi ute i god tid för att få plats. Och tur var det eftersom vi då fick höra ett par fantastiska låtar med Rickard Söderberg som framträdde innan Åsa Romson tog plats i talarstolen. Det var naturligtvis roligt att uppleva talen på plats, men innehållet i dem var inte så överraskande. Majoriteten av åhörarna var givetvis partisympatisörer, som applåderade flitigt. Därför var det kanske inte så konstigt att jag den sista dagen, efter Annie Lööf tal, kanske misstänktes för att förbereda ett attentat, där jag stod tyst och stilla bredvid min stora vita resväska. En man med hörsnäckla pekade på väskan och frågade om det var min. Jag nickade och gav mig snabbt iväg

Lena Thorén

Höstens cirklar, grupper och kurser

Hörselskadades förening
i Uppsala

För cirklar anmäler man sig via mail, telefon eller på första träffen. Sker någon ändring får du därmed ett personligt meddelande.

Alla våra cirklar och kulturarrangemang sker i samarbete med ABF. Den som behöver skrivtolk vid en cirkelträff beställer tolk själv. Till kulturarrangemang beställer HRF-föreningen skrivtolk.

Badgruppen - avslappningsbad

Vi som är hörselskadade spänner oss ofta och mår därför bra av att slappna av i det ljumma bassängvattnet uppe i **Kungsgärdet**. I badet har vi givetvis glädje av kunskaper i TSS.

Badgruppen träffas varje helgfri måndagkväll mellan 18 - 19 med början den 8 sept. Vi slutar terminen 15 dec.

Badet är gratis för dig som är HRF-medlem. Men du måste **anmäla dig till gruppen**. Om du inte kan komma vid planerat tillfälle skall du **meddela någon i gruppen att du fått förhinder**. Det är oerhört viktigt att minst två personer kommer till badet, eftersom ingen tillåts att bada ensam.

Anmäl dig via mail till kansliet eller till Ywonne Colombo, som är huvudansvarig för avslappningsgymnastiken. Du får då besked om hur du tar dig in i lokalen. Ywonne kan också nås via telefon.

Läsecirkeln

Cirkeln fortsätter på samma sätt som förut. Vi träffas i HSO:s lokaler på tisdageftermiddagar **mellan 15 - 16.30**. Vi har försökt boka sal 2 med slinga, men i de fall vi inte lyckats boka vi skrivtolk. Då sitter vi i sal 1.

Huvudansvariga för läsecirkeln är Anette Nyberg Grau. Någon från styrelsen kommer alltid att vara med på träffen. Vi dricker kaffe och diskuterar böcker. Vi väljer oftast böcker som är aktuella och därför lätta att hitta på centralstationens pocket-shop eller i bokhandeln.

Ingen föranmälan behövs

Första träffen blir tisdag den 2 september

Sedan blir det

14 oktober

11 november

Till första träffen läser vi **"Ljusets dotter"** av **Elisabet Nemert**.

Eftermiddagsgruppen

Cirkeln fortsätter också på samma sätt som förut, dvs som läsecirkeln. Vi kommer att ha slinga eller alternativt skrivtolk och någon kommer att berätta personligt om det den personen intresserar sig för. Det kan vara en resa någon gjort, och då visas bilder, eller det kan vara erfarenheter från någons yrkesliv. Kaffe dricker vi förstås, och så samtalar vi. Sista träffen före jul kommer vi att fira med ljus och pepparkakor. Vi tar med oss julklappar för ett ungefärligt värde av 50:- som vi delar ut till varandra....*men bara de som varit snälla får....*

Ingen föranmälan behövs

Första träffen blir tisdag den 7 oktober

Sedan blir det tisdag 28 oktober

Till sist tisdag den 9 december

Skrivarcirkel

Vivan Wollmo kommer att hålla i en skrivarcirkel. Har du en roman/dikt/novell gömd i skrivbordslådan som du vill ha inspiration och hjälp till att avsluta? Eller vill du ha hjälp att komma igång från början? Alla nivåer är välkomna! Gör en intresseanmälan till Vivian Wollmo, helst via mail.

Vi kommer att hålla till i ABF:S lokaler på **Bredgränd 14, kl 18.30 - 20.00**

Torsdag 25 september

Torsdag 23 oktober

Torsdag 27 november

Yrkesverksamma

Tyvärr har vi beslutat att lägga ner träffarna för yrkesverksamma då det var svårt att kunna enas om dagar som passade alla. Istället försöker vi lägga en del aktiviteter så att även de som arbetar ska kunna delta.

OBS Mail-adresser och telefonnummer till kansliet och till här angivna personer kan du finna på sidan 2 i den här tidningen.

...mer om cirklar, grupper och kurser...

Teatergrupp?!

Den 5 april hade vi en väldigt uppskattad föreningsdag då teatergruppen Hipp happ underhöll. Det gjorde att vi styrelsen blev sugna på att starta vår egen teatergrupp. Så nu söker vi dig som är intresserad av att spela teater. Vi behöver också personer som vill ta hand om ljud och ljus, manus och regi och dylikt. Alla intresserade är välkomna oavsett erfarenhet och ålder. Du som är intresserad kontakta styrelsen, helst via mail.

Efterlysning!

Har du en hobby, ett intresse som du skulle vilja dela med dig av? Du kanske håller på med yoga, fotograferar, älskar att laga mat eller har hund? Då tycker vi i styrelsen att du ska kontakta oss, vem vet vad det kan leda till, en föreläsning, ett prova-på-tillfälle, eller att vi kanske får en hundgrupp som träffas och promenerar med sina hundar?!

Vi vill dokumentera vår förenings historia...

Vi tänker oss ett projekt som kommer att fortgå i flera år. Du som vill vara med får skicka in en **intresseanmälan till någon i styrelsen eller till Lena Thorén** så skall vi ta fram en dag som passar oss alla.

Lena Thorén tel 070 - 517 2889 (kvällstid)
mail: lena.g.thoren@gmail.com

Foto från föreningens 90-årsjubileum 2012

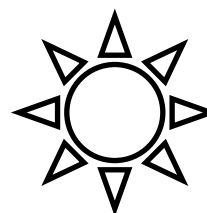
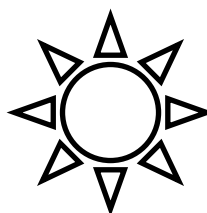
Höstens vandring

Söndagen den **21 september** går vi till Vedyxa, där vi var för 2 år sedan.
Från parkeringen upp till natursköna Vildvattnet är det ca 600 - 700 meter och stigen är lättframkomlig.
Här finns handikappanpassad rastplats med flera grillar och handikaptoa.

Tider och mötesplatser:

För de som inte har egen bil är det samling 09.45 vid "lämna-hämta-parkeringen" på östra sidan av Resecentrum.
Färdtjänståkare och de som åker i egen bil tar sig direkt till parkeringen i Vedyxa där vi samlas 10.30.
Avslutning 13.00 vid samma plats.
Vid lite regn tas regnkläder på och vid mycket regn ställs utflykten in.
Packing: Kläder efter väder, grillkorv, bröd och dryck. Johan tar med senap och ketchup.

Anmälan till Utflyktsledaren Johan Jonson senast måndagen den **15 september** på tel: 40 48 75 eller e-post johan_jonson@spray.se.
Obs understruket!

OBS Mail-adresser och telefonnummer till kansliet och till här angivna personer kan du finna på sidan 2 i den här tidningen.

...höstens TSS-grupper och kurser...

Vi är många som gillar TSS

Vi har trivts med vår undervisning. Vi har haft nytta av det vi lärt oss och vi vet att vi behöver öva ständigt för att behålla kunskaperna. Vi vill därför gärna träffa varandra i Uppsala eller på Wik och fortsätta att öva TSS.

Du som vill gå **en längre kurs i Wik** bör tala med **Hörcentralens fördjupade rehabilitering**. För att bli antagen till en längre kurs på Wik gäller att du eller en anhörig är gravt hörsel-skadad.

Det har blivit populärt bland oss HRF-are att gå på TSS-café för att fika och prata. Ibland är vi så många att vi tvingats flytta in i ett större rum för att alla skall få plats på plats.

Nathalies TSS-grupp

Gruppen träffas på **torsdageftermiddagar** i ABFs lokaler på Bredgränd 14 **klockan 17.30 –19.00.**

Gruppen passar den som har lite kunskaper i TSS eller sådana personer som vill repetera gamla kunskaper.

**Första träff den 4 september
och sedan den 18 september
och den 2 oktober
och den 16 oktober
och den 30 oktober
och den 13 november
och den 27 november
och till sist den 11 december**

Gunillas TSS- grupp

Gunilla Rickardsson leder den här gruppen som passar dag-lediga som fått en grundutbildning i TSS.

TSS-träffarna blir på **torsdagar** på HSO Sal 2 mellan **klockan 14.00-15.30**

**Första träff den 11 september
sedan den 25 september
och den 9 oktober
och den 23 oktober
och den 6 november
och den 20 november
och till sist den 4 december**

Jojos TSS- grupp

Gruppen under ledning av Johan Jonson passar dem som har fått en gedigen utbildning i TSS.

TSS-träffarna blir på **torsdagkvällar mellan 16.00 till 19.00** på HSO Sal 2

**Första träff 18 september
och sedan den 2 oktober
och den 16 oktober
och den 30 oktober
och den 13 november
och den 27 november
och till sist den 11 december**

Hörcentralens TSS-kafé

Under fem tisdagseftermiddagar under hösten kan du träffa andra TSS-intresserade över en kopp kaffe och lite tecken. Vi tecknar, umgås och har det trevligt. Ta gärna med en anhörig eller vän så får också de en chans att prova på att använda TSS (tecken som stöd).

26 augusti kl 15–16.30
23 september kl 15–16.30
21 oktober kl 15–16.30
18 november kl 15–16.30 (sal Påfågeln)
16 december kl 15–16.30

Draken, gul uppgång, plan 1
Kungsgårdets center,
S:t Johannesgatan 28 A, Uppsala

Fika till självkostnadspris.

Om ni vill komma, anmäl till
Hörcentralen på telefon 018-611 67 10
eller via e-post till hoercentralen@lul.se

Lundagård | Uppsala län

... Nya styrelsemedlemmar...

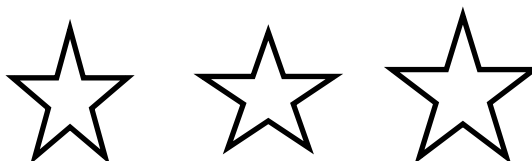
Vivian Wollmo

Nybliven pensionär som fortfarande är aktiv och inte slutar jobba med det som är av eget intresse.

Teater, sport och motion är vad aktiviteterna gäller.

Sen grunden utbildad skådespelerska och därefter utbildad journalist och marknadsförare. Sist men inte minst utbildad gympaledare och Friskvårdskonsult.

Jag heter Claes Mattsson, är 48 år och bor i Uppsala. Kommer från Mariefred i Sörmland. Är gravt hörselskadad sedan födseln. Blev vald till kassör på senaste årsmötet för HRF Uppsala. Sitter även i styrelsen för dövblinda och vuxendöva. Jobbar annars på Studiefrämjandet med allmänna kontorsarbeten. När jag inte träffar familj och vänner, så ägnar jag min fritid mest åt friskvård, simning bland annat, och släktforskning. Jag brinner också mycket för barns och miljöns bästa.

...Goddag yxskaft!...

Du har säkert hört uttrycket ofta, och du har kanske undrat varför just detta uttryck blivit det som vi hörselskade anses svara på frågan vi inte hör. Att det härstammar från en folksaga vet du kanske, men hur lyder sagan? Troligen finns flera varianter, men den här finns i en bok med Norska folksagor, "Samlede eventyr" av Asbjørnsen och Moe från 1911.

Det var en gång en färjkarl som var så lomhörd att han aldrig kunde uppfatta ett ord av vad folk sa till honom. Han hade hustru och två söner och en dotter, men de brydde sig inte ett dyft om mannen utan levde glatt och lustigt så länge det fanns något att leva av. Sedan tog de på kredit hos gästgivaren och levde faderullan vareviga dag.

Då slutligen ingen ville ge dem något på krita längre, fick de höra att länsman skulle komma och ta pant för allt de hade lånat och ödslat bort. Men då reste hustrun och barnen till hennes släktingar på annan ort

och lät den lomhörde mannen stanna hemma och ta emot länsman och dennes biträde. Mannen gick således där och pysslade och donade medan han undrade vad länsman ville fråga om och vad han skulle säga när han kom. För han hade fått veta att han skulle komma.

-Jag kan låtsas som om jag var i färd med något, muttrade han för sig själv. Då börjar han säkert fråga mig vad jag gör. Jag får ge mig till att tälja på ett yxskaft, och när han frågar vad det skall bli så säger jag bara "yxskaft!". Sedan frågar han hur långt det skall bli, och då säger jag "Upp under den här kvisten". Nå, så frågar han förstås var färjan är, och då säger jag: "Jag skulle tjärstryka henne. Just nu ligger hon på stranden och är sprucken i båda ändar". Då frågar han: "Var har du din gråa märr?" Och då säger jag: "Hon står i stallet och väntar föl". Då frågar han: "Var har du kreaturen och sommarlagården då?" Och jag svarar: "Det är inte alls långt bort. Bara du kommer uppför backen är du

där."

Detta tyckte han var en klok förberedelse för mottagningen av länsman. Och efter en stund kom denne mycket riktigt in på gården. Hans biträde hade tagit vägen om gästgiveriet, och där satt han fortfarande kvar.

- Goddag, karl! Sa länsman myndigt.

- Yxskaft, sa färjkarlen.

- Jaså....sa länsman. Nå hur långt är det till gästgivaren då?

- Upp under den här kvisten, sa färjkarlen och pekade en bit upp på yxskaftsämnet.

Länsman skakade på huvudet och blängde argt på honom.

- Var har du käringen din då, karl? Röt han.

- Jag skulle tjärstryka henne, sa färjkarlen. För hon ligger på stranden och är sprucken i båda ändar.

- Var är dottern din då?

- Hon står i stallet och väntar föl, sa mannen som tyckte att han svarade klokt och förnuftigt på den andres frågor.

- Åh, far du åt....du din sakramentskade drummell! sa länsman.

Höstmöte 25 november 2014

Kallelse till höstmöte tisdag den 25 november

Hörselskadades Förening i Uppsala kallar härmed sina medlemmar till årsmöte.

Tisdag den 25 november kl 18.00
Plats Storan, Kungsgatan 62, 5 tr
Slinga, skrivtolkar och TSS-tolkar kommer att finnas.

Enkel förtäring

Ingen föranmälan behövs.

Verksamhetsplan och budgetförslag kommer att finnas vid mötet och vid kansliet någon vecka före.

Vid tryckning av tidningen har program efter mötet inte fastställts, det återkommer vi till i ett extra nyhetsbrev längre fram i höst.

FAKTA

Årsmötet, som skall äga rum före mars månads utgång, är föreningens högsta beslutande organ enligt HRF:s stadgar. Kallelse till årsmötet skall sändas ut av styrelsen senast fyra veckor före mötet.

Medlemsmötet (föreningsmötet / höstmötet) är föreningsstyrelsens rådgivande organ. Vid mötet skall samråd ske kring styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för kommande år.

Medlemsmötet sammanträder minst en gång per år. Kallelse till medlemsmötet skall sändas ut av styrelsen senast två veckor före mötet.

DAGORDNING

1. Mötets öppnande
2. Kallelsens behörighet
3. Val av ordförande och sekreterare för mötet
4. Val av justerare
5. Information om medlemsavgifter och antal medlemmar
6. Information om och synpunkter på verksamhetsplanen för 2015
7. Information om och synpunkter på ekonomi och budget för 2015
8. Övriga frågor
9. Avslutning

Foto: www.addlight.se

... lite info ...

TEXTADE FÖRESTÄLLNINGAR PÅ
STOCKHOLMS STADSTEATER

Fetstil = förändring

Candida	27/8 19:00
”	7/9 13:00
”	20/9 19:00
”	28/9 13:00
Chicago	5/10 13:00
”	15/10 19:00
”	26/10 19:00
”	5/11 19:00
Cyrano de Bergerac	27/6 19:00
”	28/6 19:00
Höstsonaten	3/9 19:00
”	25/9 19:00
Kameliadamen	20/9 13:00
”	11/10 19:00 Planerad
”	24/10 19:00 förest.
Karl Gerhard	24/9 18:00
”	10/10 18:00
”	25/10 18:00

Cyrano de Bergerac spelas på Parketeatern
Kärntorp.

Höstsonaten spelas på Klarascenen
Karl Gerhard spelas på Klarascenen

HRF:s Guideutrustning och HRF:s Slingutrustning

har försetts med utförliga bruksanvisningar, så de är lättare att använda nu än tidigare. Tala med någon i styrelsen om du vill låna eller hyra dem.

Ring 018-56 09 00 eller skicka mail till kansliet@hrf-uppsala.se

Tänk på att guideutrustning och slinga behöver ett dygns laddningstid före användning.

Var därför alltid ute i god tid.

Vad gör du

...om dörren till HSO är låst då du kommer till ditt möte...?

Receptionen i HSO:s kansli är numera bara bemannad mellan klockan 9 till 13 på vardagarna. Det betyder att kontorsdörren kan vara låst om du kommer sent till en träff eller ett möte du skall delta i.

Du kan då ringa på den knapp som sitter på väggen till höger om ytterdörren. Förhoppningsvis hör någon då din signal. Men för oss hörselskadade kan det vara tveksamt. Då får du gå en runda kring huset och titta in genom fönstren i lokalerna och knacka på det aktuella fönstret. Oftast sitter vi i Sal 2, där slingan finns.

När vi i HRF-föreningen har träff eller möte, kommer alltid någon av oss att hålla kontorsdörren öppen fram till det klockslag då mötet skall börja.

Det bästa tipset för dig för att komma in i lokalen, är således att du kommer till ditt möte i HSO-lokalen i god tid innan mötet börjar.

Hur gör du

**...för att parkera din bil på
HSO:s parkeringsplats...?**

HSO innehar 5 märkta p-platser på den stora parkeringen närmast huset, precis runt hörnet på cykelskjulet. Det är 3 p-platser samt 2 handikapp-platser - till de senare krävs givetvis handikapptillstånd.

För att parkera på någon av dessa fem p-platser före klockan 16 på dagen måste du köpa en gul lapp i kansliet. Den kostar 30 kronor och gäller för max 5 timmar. Då receptionen är obemannad, kan du söka upp någon HSO-anställd på kontoret för att få köpa biljetten.

Mellan 16 till 23 kan du parkera gratis på de fem p-platserna under förutsättning att du använt en grön lapp som hänger på väggen intill receptionsdisken. Det kan underlätta att ha några lappar till gratisparkeringen i din bil, så du bara kan fylla i vid behov och lägga innanför vindrutan. Det finns en betalautomat på den stora parkeringen. Där är kostnaden 12 kronor i timmen för närvarande.

Vuxendövas förening våren 2014

VXD – nytt våren 2014

Alla våra träffar är öppna för alla medlemmar i HRF
Alla våra cirklar och kulturarrangemang sker i samarbete med ABF

Vuxendövas förening
i Uppsala län

Kallelse till medlems- möte torsdagen den 16/10

PROGRAM FÖR DAGEN

Kl 12.30 Lunch Korfu
Kl 14.00 Årsmöte i HSO:s lokal Storan Kungsg. 62
Kl 16.00 sedvanlig TSS-träning för JoJos grupp

Anmälan till lunchen görs till Bernt Östman.
senast måndag den 13 oktober Mobil: 070-6951896
Mail: bernt.ostman@telia.com

DAGORDNING

1. Mötets öppnande
2. Kallelsens behörighet
3. Fastställande av dagordning
4. Val av ordförande och sekreterare för mötet
5. Val av justerare och rösträknare
6. Verksamhetsplan för 2015
7. Budget för 2015
8. Övriga frågor
9. Avslutande av mötet

Följ med Sven Ankar och titta på fågelstreck i Hjälstaviken!

Den **16 september** bär det av. Samling kl 16 vid Bellis Blomsteraffär i Stenhagens Köpcentrum! Vi samåker i bil. Ta med matsäck och kikare och oömma kläder och rejält på fötterna! Återkomst till Bellis efter några timmar!

I mitten av september samlas gäss och tranor i stora flockar innan avfärd söder ut. De flockas i Hjälstaviken strax före skymning och då är det den bästa tiden att se plogar och streck! Solen kommer att gå ned c:a kl 19!

Anmälan: Senast den 8 september till Bernt Östman

Mobil: 0706-95 18 96 Mail: bernt.ostman@telia.com

OBS! Beakta att dagen kan komma att ändras! Kolla när ni anmäler er.

Fotograf: Jim Elfström/IKON

..Lista på landstingets hörapparatssortiment...

Du som bor i Uppsala län och behöver hörapparat får själv välja vilken audionommottagning du vill gå till för hörselmätning, utprovning av hörapparat samt service. Du behöver ingen remiss. Hörselmätningen är gratis. Om du behöver en eller två hörapparater kostar det 300 kronor under förutsättning att du väljer ur landstingets sortiment, se listan nedan. De godkända audionommottagningarna tillhandahåller både landstingets sortiment och ett eget sortiment som man får betala full avgift för.

Produktgrupp Mellan **Unitron**

Quantum 20 10A omni
Quantum Pro W 312 Dir
Quantum Pro W 13 Dir
Quantum Pro S
Quantum Pro HP
Quantum Pro M

Phonak

Solana CIC/MIC 10 Petite
Solana 312 UZ
Solana 13 UZ
Solana 312
Solana 13
Solana MH2O
Solana P
Solana SP
Solana microM

Oticon

Spirit Zest Plus K140 CIC
Spirit Zest Plus K140 CIC Power
Spirit Zest Plus K140 AIÖ
Spirit Zest Plus K140 Kanal
Spirit Zest Plus K140 Kanal P
Omni
Spirit Zest Plus K140 Kanal P
DIR
Spirit Zest Plus BÖ 13
Spirit Zest Plus BÖ Power 13
Spirit Zest Plus 312 RITE HT S
Spirit Zest Plus 312 RITE HT M
Spirit Zest Plus 312 RITE HT P

Oticon Medical

Bernafoon Cantéo 5 ITC
Bernafoon Cantéo 5 ITE
Bernafoon Cantéo 5 Compact
Bernafoon Cantéo 5 Micro
Bernafoon Cantéo 5 Nano
Bernafoon Cantéo 5 CIC

Produktgrupp Mellan **Extern Hörtelefon**

Oticon

Spirit Zest Plus 312 RITE S
Spirit Zest Plus 312 RITE M
Spirit Zest Plus 312 RITE P

Oticon medical

Bernafoon Cantéo 5 Nano RITE
HT M
Bernafoon Cantéo 5 Nano RITE
HT P

Unitron

Moxi 12

Phonak

Naída S CRT V
Audéo S SMART V

Produktgrupp Avancerat

Phonak

Ambra CIC/MC petite
Ambra 312 UZ
Ambra 13 UZ
Ambra 312
Ambra 13
Ambra M H2O
Ambra microP
Ambra SP
Ambra microM

Widex

Clear C4-CIC
Clear C4-XP
Clear C4-9
Clear C4-m
Clear C4-PA

Oticon

Oticon Agil CIC
Oticon Agil CIC Power
Oticon Agil MIC
Oticon Agil AIÖ
Oticon Agil Kanal
Oticon Agil Kanal P OMNI
Oticon Agil Kanal P DIR
Oticon Agil BÖ 13
Oticon Agil BÖ Power 13

Produktgrupp Avancerat **Extern Hörtelefon**

Phonak

Naída S CRT IX
Audéo S SMART IX

Unitron

Moxi Pro

Oticon

Oticon Agil 312 RITE HT S
Oticon Agil 312 RITE HT M
Oticon Agil 312 RITE HT P
Oticon Agil 312 Mini RITE HT S
Oticon Agil 312 Mini RITE HT M
Oticon Agil 312 Mini RITE HT P

Widex

Clear440-FS-M
Clear440-FS-P

Produktgrupp Superpower

Phonak

Naída S UP IX

Unitron

Max 20 SP

Produktgrupp Barn

Oticon

Oticon Safari 900 BÖ 312
Oticon Safari 900 BÖ Power 13

Phonak

Nios S MH2O inkl My pilot

...smakprov på Hörselplantornas nyhetsbrev juni 2014...

Hörselplantorna i Uppsala län

Boka in hörselplantorna 16 september!

Nu är det dags att träffas igen för oss hörselplantor. Förra gången hade vi en mastig seminariedag med mycket information. Denna gång kommer vi att ha ett lite lättare program med tid för kontakter och frågor. Hörselläkare Elsa Erixon från Akademiska sjukhuset berättar om sin doktorsavhandling rörande CI.

Lokal Storan, Kungsgatan 64, 5 tr. Tid 17.30.

Kom gärna med förslag på saker du tycker att vi borde ta upp!

Vill du själv bli mer aktiv i Hörselplantorna så hör av dig till

hørselplantorna@hrf-uppsala.se

Alla krafter är välkomna. Vi behöver bilda en ny grupp för planering, stöd och redaktionsråd.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet ska införas i diskrimineringslagstiftningen från 1 januari 2015.

Att bristande tillgänglighet efter årtal av demonstrationer och uppvaktningar införs i lagstiftningen är en framgång.

Hörselskadades Riksförbund var dock besviken och menade att förslaget var alltför tandlöst. För bedömning av diskriminering ska man utgå från gällande regler i t ex plan- och bygglagstiftningen och de räcker långt ifrån till förändringar.

Dessutom ville regeringen undanta mindre verksamheter med få anställda. Exempelvis skulle många av landets caféer och restauranger undantas.

Företrädare för dessa är inte heller nöjda. De tycker att förslaget är otydligt och lägger alltför stort ansvar på den enskilde ägaren. Dessutom finns ju redan reglerna i plan och bygglagen.

Myndigheten för delaktighet

En ny myndighet ersätter Handisam och Hjälpmedelsinstitutet från 1 maj.

Syftet är att samla uppdrag inom området funktionshinder.

Generaldirektör för den nya myndigheten är Anne Holm Gulati, tidigare domare.

Vårdval hörsel 2013

Ökningen av patienter ökar efter en liten svacka i början av 2013. Kostnaderna minskar något.

Troligtvis till följd av att landstinget genom nytt avtal fått lägre priser. Antalet besök per patient ligger på 1,7-2,7 hos de privata vårdgivarna mot 4,4 i den fördjupade rehabiliteringen.

Antalet besök 2013 var 25 684 varav 5 476 i fördjupad rehab. 2010, före reformen, var besöken totalt 18 114.

Ny utvärdering ska göras för 2014.

Hörselplantorna är en intressegrupp inom HRF:s distrikt i Uppsala län. Hörselplantorna bildades 2010 inom HRF Uppsala och samarbetar aktivt med både Uppsala-föreningen och andra lokalföreningar inom distriktet. Hörselplantorna verkar genom att ordna informationsträffar några gånger om året samt att ge ut ett nyhetsbrev via e-post till implantatopererade och andra intresserade. För att bli "medlem" i Hörselplantorna måste du själv anmäla dig, se adress i Luren på sid 2. Du som inte har e-post kan få nyhetsbrevet via vanlig post.

Rätt till hjälpmedel

Hörselskadade har från 1 juli 2014 lagstadgad rätt till information om hjälpmedel samt att få sådana efter individuell prövning. Detta beslutades efter ett regeringsförslag om ändringar i hälso- och sjukvårdslagen samt patientsäkerhetslagen.

(Mer inflytande för den enskilde i valet av hjälpmedel, proposition 2013/14:67).

Detta beslut är positivt för hörselskadade men det finns också en annan del av förslaget som Hörselskadades Riskförbund agerat starkt mot. Nämligen att olika myndigheter skulle få i uppdrag att uppmuntra införandet av hörselcheckar.

Efter häftig debatt i riksdagen förlorade HRF och oppositionen.

- Det var en bra och seriös debatt. Vår kritik har i alla fall gjort avtryck. Alliansen vill nu se över rådande fritt-vals-system i Skåne och Stockholm, sade J-P Strömberg i en kommentar.

...fortsättning på Hörselfplantornas nyhetsbrev ...

Kurser i surfplattor och smarta telefoner

IT- Hjälp

- Surfplatta iPad

Målgrupp: Dataovana, nyfikna nybörjare
Kursstart: Efter överenskommelse
Omfattning: 5 tillfällen
Totalt: 20 studietimmar à 45 minuter.
Lokal: Sensus lokaler, Västra Ågatan 16.
Kostnad: 800 kronor **Max:** 10 platser

Kursledaren Örjan Herres arbetar som IT- bibliotekarie och har många års erfarenhet som datatekniker och folkbildare bakom sig.

MATERIAL FINNS ATT LÅNA PÅ PLATS MEN DET GES ÄVEN MÖJLIGHET ATT ANVÄNDA DIN PRIVATA TINGEST PÅ KURSEN.

Vad är en surfplatta? Skillnaden mot en vanlig dator. Begreppen surfplatta, hybrid, smartphone, läsplatta. Olika operativsystem. iOS, Android och Windows 8. Begreppet Appar. Användningsområden och begränsningar. Starta/stänga/ladda. Viktigaste funktionerna. Play butiken. Hantera och organisera appar. Viktiga inställningar. WIFI uppkoppling kontra mobil Internet. Surfa på Internet. Vanligaste funktionerna i webbläsaren. Koppla upp mot WIFI. Hotspot Internetdelning. Platstjänster. E-post. Installera app. Ta foton. Presentera och redigera foton. Se på video. Sociala medier. Läs e-bok. Läs tidskrift. Adobe Reader. Lyssna på musik/Internetradio. Säkerhet. Tips på bra appar och verktyg. Molnlagring. Spel och förströelse.

Förkunskaper: Inga förkunskaper krävs.

För anmälan & information: Michael Sjöberg, tel 018- 66 19 57, michael.sjoberg@sensus.se

sensus

Sensus studieförbund, Västra Ågatan 16, 753 09 Uppsala.
Telefon 018-66 19 50 Fax 018-69 96 09, Hemsida www.sensus.se

IT-Hjälp

Surfplatta iPad (Surfplatta Android, måndagar)

Målgrupp: Dataovana, nyfikna nybörjare
Kursstart: Datum efter överenskommelse, kvällstid
Omfattning: 5 tillfällen
Totalt: 20 studietimmar à 45 minuter
Kostnad: 800 kronor,
Max : 10 platser, teleslinga
Kursledare: Örjan Herres, IT-bibliotekarie samt målgångig datautbildare

Material finns att låna på plats men man kan även ta med egen platta. Kursen tar upp: Vad är en surfplatta? Skillnaden mot en vanlig dator. Begreppen surfplatta, hybrid, smartphone, läsplatta. Olika operativsystem. Användningsområden och begränsningar. Starta/stänga/ladda. Viktigaste funktionerna. Playbutiken. Hantera och organisera appar. Viktiga inställningar. WiFi kontra mobil internet. Surfa på Internet. Vanligaste funktionerna i webbläsaren. Koppla upp mot WiFi. Hotspot Internetdelning. Platstjänster. E-post. Installera app. Ta foton. Presentera och redigera foton. Se på video. Sociala medier. Läs e-bok. Läs tidskrift. Adobe Reader. Lyssna på musik/internetradio. Säkerhet. Tips på bra appar och verktyg. Molnlagring. Spel och förströelse.

Anmälan: Sensus, Michael Sjöberg
018-66 19 57 eller michael.sjoberg@sensus.se

Vadå? Annonser i detta nyhetsbrev. Jovisst, ingen regel utan undantag. Dessutom är det nästan våra egna annonser. Vi i Hörselfplantorna, HRF Uppsala och HRFs distrikt tycker nämligen att vi hörselskadda borde tacka och ta emot den nya tekniken. Det går inte längre att ducka. Ingen ville ha elektricitet heller från början, eller telefon, dator och internet.

För 10-15 år sedan drog vi igång datautbildningar av just samma skäl. Nu är det dags att åtminstone lära sig vad det handlar om och vad du kan ha för nytta av nya medier. Nu har vi inlett samarbete med Sensus eftersom de är lika intresserade av det här som vi. Genom detta samarbete kan vi starta kurser som passar just oss, med slinga och till förhoppningsvis bra priser.

Som du ser erbjuder vi kurser i både Ipad/Apple och PC-varianter. Är det bara smart mobil du vill lära dig kan du nog hänga på ändå eftersom surfplattor och smartphones är så lika.

Kontaktperson för HRF-grupperna är Eva Alsén Eklöf, horselplantorna@hrf-uppsala.se

Anmälan görs direkt till Sensus, Michael Sjöberg, kontaktuppgifter här bredvid.

Kurserna är för nybörjare men datavana är ingen nackdel. Kurserna anpassas efter deltagarnas nivå.

Häng på! Det är mycket svårt att hitta liknande kurser i Uppsala. Vi har letat.

Annonserna är snygga men svårlästa i förminskad storlek. Sensus erbjuder alltså tre kurser till oss på kvällstid (kl 18 troligtvis).

Surfplatta Android (Pc)

Surfplatta iPad (Mac)

Läs e-böcker (båda systemen)

Dessutom har Sensus en kurs på dagtid för seniorer på onsdagar kl 12.30 (se sid 6).

Ta kontakt med Michael för att diskutera dina behov.

IT-Hjälp

Läs e-böcker

Målgrupp: data-, teknik-, och bokintresserade
Kursstart: efter överenskommelse
Omfattning: 4 tillfällen
Totalt: 16 studietimmar
Lokal: Sensus, Västra Ågatan 16
Kostnad: 750 kr, max 10 platser, slinga
Förkunskaper: Kunna hantera dator alternativt surfplatta

Kursen ger kunskap om hur du kan låna och läsa e-böcker. Definitioner, program/appar som behövs. Information om hur man läser och var. Skillnaden mellan läs- och surfplatta, fördelar och nackdelar. Databaser med e-böcker. Köpa e-böcker.

Hörseltekniken allt mer komplicerad

Från Nyhetsbrev juni 2014

Hörseltekniska hjälpmedel befinner sig idag i ett ingenmansland där ingen tar ansvar, konstaterades vid ett möte med Hörselplantorna den 22 februari. Det är mycket svårt för hörselskadade att få hjälp. Ingen informerar om vilka produkter som finns, vad de kan användas till och med vilka hörapparater eller implantat de passar. Tillverkarna jobbar var för sig med att ta fram produktspecifika tillbehör för just sina hörapparater. Därmed passar de oftast inte heller till cochleaimplantat (CI). Många CI-bärare har så dålig hörsel på hörapparatörat att de vill ha ljudet till båda öronen och främst implantatet. Den avancerade tekniken gynnar oss men kräver mycket. Utvecklingen får inte gå åt fel håll.

Solveig Stenmark Cochlear

Ingen har full överblick hävdade *Eva Alsén Eklöf* från Hörselplantorna inledningsvis. Hörselvården har inte prioriterat att utbilda sitt folk. Möjligtvis är det bättre i skolorna men en rapport från Specialpedagogiska Skolmyndigheten (SPSM) publicerad i Audionytt, bekräftar att hörselvården monterat ned insatserna och kunskapen även till skolorna.

- Jag kan bekräfta den bild ni har, säger *Håkan Bergkvist*, SPSM, i ett mail till Hörselplantorna inför mötet. Kunskapen kring hörseltekniska hjälpmedel minskar och det finns snart ingen som vet vilka produkter som finns och deras kvaliteter. Jag har arbetat med hörteknik till hörselskadade elever sedan 70-talet.

Ingen information

Informationen brister storligen, fortsatte *Eva Alsén Eklöf*. Hörselvården och CI-teknikerna på sjukhusen har inte fått det ansvaret. Här brister det i samarbete, kunskap, resurser och uppdrag. Audionomföretagen som säljer produkterna vill inte ens tala om vad de har i sortimentet, än mindre vad de kostar. Deras hemsidor saknar helt sådan information.

Leverantörerna hänvisar till återförsäljarna, dvs audionomföretagen. Men här finns i alla fall produktinformation, åtminstone om man tar sig in på sidorna för professionella. Men informationen gäller bara den enskilda produkten. Uppgift saknas om prisnivå och vilka produkter som är kompatibla (passar ihop)

med vilka.

Ett bidragande skäl till den aktuella situationen uppges vara den oerhört snabba teknikutvecklingen samt ett tekniksifte från äldre, stabila system baserade på teleslingor till trådlösa, portabla och digitala system. De senare är alltså i allt större utsträckning produktspecifika, komplicerade, dyra och mycket svåra att överblicka. Detta bekräftades av de ca 35 personer som deltog i mötet liksom av föredragshållarna.

- Kan man inte kräva att tillverkare forskar och utvecklar utifrån standardiserade plattformar? undrade *Bengt Mattsson*, Stockholm. Vid mötet hade då framkommit att såväl Phonak som Oticon, Siemens, Widex och Resound hade produktspecifika tillbehör till sina hörapparater.

- Det blir nog svårt, svarade *Solveig Stenmark*, audionom på Cochlear och tidigare Phonak. Företagen har redan satsat mycket pengar och resurser på att ta fram produktspecifika lösningar. Våra produkter är olika uppbyggda och företagens resurser och prioriteringar för forskning varierar.

Just Cochlear visar framfötterna med en stor satsning på att anpassa sina processorer till olika behov, lösningar och hörseltekniska tillbehör.

- Cochlear har ca 70 procent av världsmarknaden och lägger en stor del av omsättningen på forskning och utveckling, sade *Solveig Stenmark*.

Cochlears nya Nucleus 6 har redan förberetts för trådlös teknik men tekniken finns ännu inte tillgänglig på hela marknaden och till oss brukare. Företaget har ett samarbetsavtal med Resounds hörapparater och använder samma trådlösa teknik som de har.

Nu blir det viktigare än någonsin att satsa på implantat av rätt märke. Tyvärr kan man aldrig byta fabrikat, i bästa fall kan man få en modernare processor så småningom.

Uppgradering av implantat

I Uppsala har man nu opererat implantat i 13 år. Fortfarande finns ingen öronmärkt budget eller tydliga regler för uppgradering av processorer. Åtminstone vart femte år ansåg *Solveig Stenmark* borde vara en riktlinje. Den frågan borde drivas av HRF, menade hon. De närvarande stödde helhjärtat att en uppgradering av processorer måste in i landstingens budget.

Cochlear utökar nu information och utbildning av hörselvård och audionomföretag. Hörselplantorna lyckades utverka ett vagt löfte om att även vi brukare skulle kunna få sådan utbildning. ...

Hörselvårdens ansvar

Naturligtvis borde hörselskadade få rehabilitering med all information och utbildning de behöver från hörselvården. Men så har det sedan länge inte fungerat i Uppsala län. Det har varken funnits resurser tid eller kompetens för detta. Men nu börjar det hända

Teknikmötet om hörteknik: Marknaden en djungel

fortsättning från sid 2

saker, i alla fall inom den fördjupade rehabiliteringen.

Tidigare har det varit nästan omöjligt för hörselskadade över 65 år att få hörseltekniska hjälpmedel utöver hörapparater. Sedan något år har dock landstinget ändrat reglerna och kan nu förskriva sådana efter individuell prövning. Men sortimentet är snävt och kanske inte alltid det optimala. Här finns enbart upphandlade produkter.

Synen på förskrivning har i alla fall förändrats. Nya, välutbildade audionomer har också större kunskap om modern teknik. Vid mötet presenterade audionom *Daniel Vigertsson* de hjälpmedel Hörcentralen erbjuder. *Petra Andersson* berättade om rehabilitering för barn, döva och vuxendöva med bl a behov av texttelefon.

Ännu är det oklart hur mycket information, utbildning och hörseltekniska hjälpmedel som hörselskadade utanför Hörcentralen får. Vem ska utbilda, vem ska informera och hur ska det betalas? Det verkade dock finnas en öppning mot hela gruppen, enligt audionom *Susan Saedi*, Hörcentralen.

Ett exempel på svårigheterna kom från yrkesverksamma *Margareta Lundell*. Hon har en gammal konferensmikrofon och behöver en ny. Hur ska hon få veta vad som finns och finns det någon chans att få pröva innan man bestämmer sig? Måste hon först kontakta Försäkringskassan som gör en utredning? Själv ville hon först få veta vad som finns och om produkten hjälper henne? Men svaret blev – det finns ingen genväg. Af Hörsel kan inte längre hjälpa henne.

Nytt landstingsavtal för hjälpmedel

I Mellansverige nu pågår nu förhandlingar mellan sju landsting och olika leverantörer om nytt avtal för hörseltekniska hjälpmedel. Sedan förra året gäller ett liknande avtal

inom hörapparatsortimentet, berättade *Daniel Vigertsson*, som själv ingår i förhandlingsgruppen.

Fördelen med de stora landstingsavtalen är naturligtvis att landstingen pressar priserna, vilket främst gynnar skattebetalare och brukare.

Nackdelen är att avtalen kan slå ut företag som inte lyckas komma med på listan. Den långa avtalstiden gör också att tekniken halkar efter. Nuvarande hörapparatavtal är på två år med möjlighet till förlängning ett plus ett år.

Johan Hammarström, vd för Transistor, uttryckt stor oro över det kommande avtalet.

-Det ser ut som om vi inte kommer med på varselsidan. Landstingen väljer i stället den stora etablerade leverantören. Vi, som nyligen prisbelönats för vår moderna teknik med varsel i mobiltelefonen, får svårt att klara fyra år utanför landstingsmarknaden. För att inte tala om vad landstingen missar i form av ny teknik.

Daniel Bäckström, ordförande för Familjeföreningen HRF i Uppsala län, hyste samma tvekan inför både hörapparatavtalet som det kommande om hjälpmedel.

- Sortimentet är för litet och produkterna hinner bli för gamla. Vår son har inte fått de hörapparater han skulle behöva. Han har speciella problem. Man säger att det inte ryms inom avtalet. Hans kusin från Norge däremot med likartad skada har fått de allra bästa apparaterna, självklart med streamer också.

Marknaden är djungel

Programmets tema var hur man ska få ett bättre grepp om hörseltekniska hjälpmedel. Marknaden är en djungel, det var alla överens om. Solveig Stenmarck och Johan Hammarström navigerade bättre än vi

andra ibland annat frågan om streamers, halsslinga och blåtand.

Streamer och halsslinga är egentligen samma sak, dvs de kan skicka ljud till en hörapparat eller processor. med eller utan blåtand. En halsslinga kan skicka ljud till telespolen i både happ och cipp.

Halsslingor för mobiltelefon finns både med eller utan blåtand. Med blåtand finns risk för att mobilen tappar uppkopplingen (parningen) eller att den inte låter sig paras med en viss modell. Å andra sidan är det trådlöst.

Streamers är oftast produktspecifika eftersom de använder olika överföringsteknik. En del kräver en slinga runt halsen medan andra kan skicka ljudet direkt till hörapparat eller processor. Samtliga streamers kan man med hjälp av blåtand koppla till mobilen.

Med en streamer får man se upp så att ljudet inte bara passar till hörapparaten men inte till CI.

Johan Hammarström från Transistor såg i en nära framtid allt fler funktioner i mobilen. Transistors app för varsel gäller just nu bara "androida" smart phones.

Men runt hörnet skymtar inbyggda "slingor", dvs möjligheter att utan hjälpmedel kunna höra i mobilen lika bra som med slinga.

Mötet avslutades med en genomgång av alla de produktgrupper som finns inom sortimentet hörseltekniska hjälpmedel och hur man enklast ska lösa sina problem.

Avesina, Transistor och Cochlear delade med sig av sina konkreta råd. Tyvärr räckte inte tiden riktigt till och anledning finns att återkomma till detta. Upplägget uppskattades dock och frågorna både på detta avsnitt och tidigare under programmet visade återigen på behovet av mer information och utbildning om teknik.

EAE

Översiktlig kalender hösten 2014

	SEPTEMBER		OKTOBER		NOVEMBER		DECEMBER
1		1		1		1	BAD
2	LÅSEC	2	TSS-NC+JJ	2		2	
3	TSS-NC	3		3	BAD	3	
4		4		4		4	TSS-GR
5		5		5		5	
6	WIK-GRUPP T	6	BAD	6	TSS-GR	6	
7	WIK-GRUPP T	7	EM-GRUPP	7		7	
8	BAD	8	TSS-CAFE	8		8	BAD
9		9		9		9	EM-GRUPP
10		10	TSS-GR	10	BAD	10	
11	TSS-GR	11		11	LÅSEC	11	
12		12		12		12	
13	KULTURNATT	13	BAD ANMÅL VXD	13	TSS-NC+JJ	13	
14	VAL TILL RIKSDAGEN	14	LÅSEC	14		14	
15	BAD ANMÅL VANDRING	15		15		15	BAD
16	HÖRSELPL - SEM	16	HÖSTM.VXD/ TSS-NC+JJ	16		16	TSS-CAFE
17		17		17	BAD	17	STYRELSEMÖTE
18	TSS-NC+JJ	18		18	TSS-CAFE	18	
19		19		19		19	
20		20	BAD	20	TSS-GR	20	
21	VANDRING VEDYXA	21	TSS-CAFE	21		21	
22	BAD	22		22		22	
23	TSS-CAFE	23	TSS-GR / SKRIVC	23		23	
24	STYRELSEMÖTE	24		24	BAD	24	
25	TSS-GR / SKRIVC	25		25	HÖSTM. HRF	25	
26		26		26	STYRELSEMÖTE	26	
27		27	BAD	27	TSS-NC+JJ/ SKRIVC	27	
28		28	EM-GRUPP	28		28	
29	BAD	29	STYRELSEMÖTE	29		29	
30	STADSBIBL -SEM	30	TSS-NC+JJ	30		30	
		31				31	

Ovan syns en kalender över aktiviteter som erbjuds HRF-medlemmar under hösten 2014. Kalendern visar förkortningar som du själv får lista ut genom att läsa om aktiviteten i Luren. Textad teater i Stockholm saknas här
VXD:s Höstmöte är den xx - HRF:s Höstmöte är den xx.- HRF:s Föreningsdag är den xx